

Domov>Vaše pravice>Obdolženci v kazenskem postopku

Obdolženci v kazenskem postopku

Švedska

V teh informativnih listih je pojasnjeno, kaj se zgodi, če je posameznik osumljen ali obtožen kaznivega dejanja, ki se obravnava v sodnem postopku. Informacije o prekrških, kot so prekrški v cestnem prometu, za katere se po navadi izrekajo mandatne kazni, kot je globa, najdete v informativnem listu 5. Če ste žrtev kaznivega dejanja, lahko izčrpne informacije o svojih pravicah najdete tukaj.

Kratek opis kazenskega postopka

Sledi kratek opis običajnih faz kazenskega postopka.

Prijava kaznivega dejanja policiji.

Policija izvede kazensko preiskavo (predhodno preiskavo); v primeru hujših kaznivih dejanj preiskavo vodi tožilec.

V večini primerov je mogoče dobiti zagovornika po uradni dolžnosti.

Če gre za hujša ali ponavljajoča se kazniva dejanja, lahko tožilec od sodišča zahteva vaš pripor. V tem primeru bo opravljeno posebno zaslišanje med pridržanjem.

Tožilec začne kazenski pregon na okrožnem sodišču.

Okrožno sodišče opravi glavno obravnavo, da bi preučilo, ali je dokazano, da ste storili kaznivo dejanje, in če je, kakšna bo kazen itd.

Če ena od strank vložijo pritožbo, pritožbeno sodišče preuči, ali je treba sodbo okrožnega sodišča potrditi ali spremeniti.

V nekaterih primerih lahko sodbo ponovno preuči vrhovno sodišče.

Sodba postane pravno izvršljiva, to je pravnomočna, in v primeru obsodbe bo izvršena kazen.

V informativnih listih lahko najdete podrobne informacije o teh fazah kazenskega postopka in vaših pravicah. Te informacije ne nadomeščajo pravnega svetovanja, temveč so le napotki. Če potrebujete pomoč, se z odvetnikom ali drugim strokovnjakom vedno posvetujte o tem, kaj velja v vaši situaciji.

Vloga Evropske komisije

Upoštevati je treba, da Evropska komisija nima nobene vloge v kazenskih postopkih držav članic, zato vam v primeru pritožbe ne more pomagati. V teh informativnih listih je navedeno, kako in pri kom se lahko pritožite.

Za informacije, ki jih potrebujete, kliknite na spodnje povezave

1 – Kako do pravnega svetovanja?

2 – Moje pravice med preiskovanjem kaznivega dejanja

Zaslišanje

Prijetje

Pripor

Nadaljevanje policijske preiskave

Priprava zadeve na strani obrambe

Kazenski pregon

3 – Moje pravice med glavno obravnavo

4 – Moje pravice po glavni obravnavi

5 – Prekrški v cestnem prometu

Sorodne povezave

Švedska sodišča

Švedsko državno tožilstvo

Švedsko odvetniško združenje

Organ za odškodnino in podporo žrtvam kaznivih dejanj

Švedska služba za zapor in pogojni odpust

Zadnja posodobitev: 12/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

1 – Kako do pravnega svetovanja?

Če ste kakor koli udeleženi v kazenskem postopku, je zelo pomembno, da dobite neodvisno pravno svetovanje. V informativnih listih boste izvedeli, kdaj in v kakšnih okoliščinah imate pravico, da vas zastopa odvetnik. Pojasnjeno je tudi, kaj bo odvetnik storil za vas. V tem splošnem informativnem listu boste izvedeli, kako poiskati odvetnika in kako bodo poravnani njegovi stroški, če si sami ne morete privoščiti plačila odvetniških storitev.

Vaša pravica do zagovornika po uradni dolžnosti

Če sodišče zahteva vaš pripor, vam bo takoj dodeljen zagovornik po uradni dolžnosti. Po drugi strani, torej če niste pripti, pa morda ne boste dobili zagovornika po uradni dolžnosti, dokler se ne začne kazenski postopek. V vsakem primeru imate vedno pravico zahtevati, da vam dodelijo zagovornika po uradni dolžnosti, če ste osumljeni kaznivega dejanja, za katero je zagrožena zaporna kazen najmanj šest mesecev. Do zagovornika po uradni dolžnosti ste morda lahko upravičeni tudi v drugih primerih.

Kako lahko poiščem odvetnika?

Če želite točno določenega odvetnika, imate običajno pravico zaprositi, da to osebo imenujejo za vašega zagovornika po uradni dolžnosti. V nasprotnem primeru vam bo zagovornika po uradni dolžnosti dodelilo okrožno sodišče. Če bo to storilo, bo imenovani zagovornik izbran med odvetniki, ki na zadevnem okrožnem sodišču redno prevzemajo naloge zagovornika po uradni dolžnosti. Vsako okrožno sodišče ima seznam lokalnih odvetnikov, ki po navadi prevzemajo naloge zagovornika po uradni dolžnosti.

Odvetnike, ki se ukvarjajo s kazenskimi zadevami, lahko poiščete tudi na spletni strani švedske odvetniške zbornice.

Kdo bo poravnal stroške odvetnika?

Če vam je bil dodeljen zagovornik po uradni dolžnosti, bo njegove stroške poravnala država. Če boste spoznani za krivega kaznivega dejanja, ki ste ga osumljeni, boste morda morali poravnati vse stroške ali del stroškov, kar bo odvisno od vaših finančnih razmer. O tem bo odločilo sodišče.

Če želite odvetnika, ki opravlja delo v drugem delu države, kot je sodišče, boste morda morali sami plačati njegove potne stroške in stroške za čas potovanja. Lahko se odločite tudi za zasebnega zagovornika. V tem primeru boste morali vse stroške poravnati sami. Če pa boste oproščeni, obstaja možnost, da vam te stroške povrnejo v celoti ali deloma.

Sorodne povezave

[Švedska odvetniška zbornica](#)

[Nacionalni organ za pravno pomoč](#)

Zadnja posodobitev: 12/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [SV](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

2 – Moje pravice med preiskovanjem kaznivega dejanja in pred predložitvijo zadeve sodišču

Pogoj za začetek kakršne koli kazenske preiskave je, da je bilo policiji ali tožilstvu prijavljeno kaznivo dejanje. Namen kazenske preiskave je ugotoviti, ali je bilo storjeno kaznivo dejanje in katera oseba ali osebe so lahko osumljene tega kaznivega dejanja, če je bilo storjeno.

Če gre za hujše kaznivo dejanje in je osumljenec znan, bo preiskavo vodil tožilec. V nasprotnem primeru jo bo vodila policija.

Katere so faze kazenske preiskave?

Zaslišanje

Najprej so zaslišani posamezniki, za katere se predvideva, da imajo informacije, ki bi lahko bile koristne za preiskavo. Ti so lahko žrtev kaznivega dejanja, oseba, ki je osumljena kaznivega dejanja, če je znana, ali priče. Oseba, ki je osumljena kaznivega dejanja, je lahko v času zaslišanja v priporu ali na prostosti.

Lahko se odzamejo tudi različne vrste vzorcev in pošljejo v analizo drugim organom. Celotno zaslišanje opravi policija in le izjemoma v navzočnosti tožilca. Če ne govorite jezika, vam mora biti zagotovljen tolmač. Če obstajajo upravičeni razlogi za sum, da je nekdo storil kaznivo dejanje, mora biti o tem sumu obveščen med zaslišanjem.

Prijetje

Če tožilec meni, da obstajajo dovolj trdni razlogi za sum, lahko odloči, da vam odvzamejo prostost. V tem primeru mora obstajati tudi nevarnost, da bi lahko, če ostanete na prostosti, ovirali preiskavo, nadaljevali kazniva dejanja ali izginili. Po določenem času vas mora tožilec izpustiti na prostost ali od okrožnega sodišča zahtevati, da za vas odredi pripor.

Pripor

Če ste osumljeni storitve hujšega kaznivega dejanja in obstajajo tudi posebni razlogi za vaš pripor, lahko tožilec od okrožnega sodišča zahteva, naj za vas odredi pripor. Med pridržanjem mora biti zaslišanje opravljeno v štirih dneh po vašem prijemu. Na tem zaslišanju bo okrožno sodišče odločilo, ali boste ostali v priporu ali boste izpuščeni na prostost. Če boste ostali v priporu, je treba priporni nalog obnoviti v določenih časovnih presledkih.

Nadaljevanje policijske preiskave

Ne glede na to, ali ste v priporu, se bo preiskava nadaljevala, da se pojasni, ali obstajajo dovolj trdni razlogi za vaš kazenski pregon. Preiskava mora biti opravljena čim prej, zlasti če ste v priporu. Če se bo preiskava nadaljevala za daljše obdobje, je treba organizirati več zaslišanj med priporom. Ko je preiskava končana, bo policija ugotovitve predložila tožilcu, pa tudi osumljencu in njegovemu zagovorniku. Z zagovornikom imate pravico zahtevati, da se vse, kar je po vašem mnenju pomembno, doda v preiskavo, preden tožilec odloči, ali bo proti vam uveden kazenski pregon ali ne.

Priprava zadeve na strani obrambe

Vi in vaš odvetnik imata pravico predložiti svoje dokaze, ki jih bosta uporabila na glavni obravnavi. Lahko se tudi sestanete s svojim odvetnikom, da se pripravite na sodno obravnavo.

Kazenski pregon

Če tožilec meni, da ima zbranih dovolj dokazov zoper vas za vašo obsodbo, mora zoper vas sprožiti kazenski pregon. Iz obtožbe mora biti jasno razvidno, katerega kaznivega dejanja ste obtoženi in kaj ste storili, da gre za kaznivo dejanje. Jasno mora biti tudi izpostavljeno, katere dokaze bo zoper vas predstavil tožilec.

Za več informacij o vaših pravicah v posameznih fazah postopka kliknite na spodnje povezave:

[Zaslišanje \(1\)](#)

[Prijetje \(2\)](#)

[Pripor \(3\)](#)

[Nadaljevanje policijske preiskave \(4\)](#)

[Priprava zadeve na strani obrambe \(5\)](#)

[Kazenski pregon \(6\)](#)

[Zaslišanje \(1\)](#)

Zakaj me želi policija zaslišati?

Policija želi z zaslišanjem ugotoviti, ali je bilo storjeno kaznivo dejanje, in če je bilo, ali imate kakršne koli informacije o tem. To velja, če ste priča, žrtev kaznivega dejanja ali osumljenec kaznivega dejanja.

Kdo bo navzoč na zaslišanju?

Zaslišala vas bo policija. Zasliši vas lahko en ali več policistov. Tožilec običajno ni navzoč na zaslišanju. Če ste osumljeni kaznivega dejanja, pri katerem ste upravičeni do odvetnika, lahko zahtevate, da vam dodelijo odvetnika, ki bo navzoč na zaslišanju.

Če ne govorite jezika, imate tudi pravico do tolmača. Stroške tolmača bo poravnala policija. Preden začnete odgovarjati na vprašanja, raje počakajte, dokler ni navzoč odvetnik in dokler vam ni zagotovljen tolmač. Tožilec ali policija bosta odločila, kdo še ima pravico biti navzoč na zaslišanju.

Kaj se bo zgodilo na zaslišanju?

Policija vam bo na začetku zaslišanja povedala, ali boste zaslišani kot osumljenec ali iz katerega drugega razloga. Vaših pravic vam ne bodo prebrali. Med zaslišanjem imate pravico molčati, lahko pa tudi spregovorite. Vse, kar izjavite, se lahko uporabi zoper vas. Zaslišanje se lahko zvočno posname ali zapiše kot povzetek vaše izjave.

Kakšno vlogo ima med zaslišanjem odvetnik?

Odvetnik je navzoč na zaslišanju, da lahko odgovori na katero koli vaše vprašanje in zagotovi, da zaslišanje poteka pravilno. Če zaslišanje poteka pravilno, odvetnik nima pravice posredovati. Lahko pa vam postavlja vprašanja.

Ali je med zaslišanjem kaj prepovedano?

Policija med zaslišanjem ne sme uporabiti informacij, ki veljajo za napačne, oziroma obljubljeni ali ponujati morebitnih ugodnosti, da bi dobila priznanje. Osumljencu ne sme groziti, izvajati pritiska nad njim ali ga namerno izčrpati. Zaslišana oseba je upravičena tudi do rednih obrokov in potrebnega počitka.

Kako dolgo me lahko pridržijo zaradi zaslišanja?

Če vam ni bila odvzeta prostost, vas zaradi zaslišanja običajno ne smejo pridržati več kot šest ur. Izjemoma vas lahko pridržijo še dodatnih šest ur. Potem vas bodo izpustili, razen če vam ne odvzamejo prostosti. Za otroke veljajo posebna pravila.

Kako se konča zaslišanje?

Zaslišanje se konča s ponujeno možnostjo, da poslušate posnetek ali pa da vam policija prebere zapisnik. Potem vas bodo vprašali, če zapisano pravilno odraža tisto, kar ste povedali med zaslišanjem.

Kaj se bo zgodilo po zaslišanju?

Po zaslišanju bo policija o ugotovljenih dejstvih poročala tožilcu ali policistu, ki vodi preiskavo. Če gre za manj hudo kaznivo dejanje, poročilo za tožilca ne bo sestavljeno, dokler se preiskava ne konča. Če ste osumljeni kaznivega dejanja, zaradi katerega vas lahko priprejo, se poročilo tožilcu pogosto pošlje po koncu vsakega zaslišanja. Tožilec se nato odloči, ali vam bo odvzeta prostost ali boste izpuščeni.

Prijetje (2)

Kdaj mi lahko odvzamejo prostost?

Če obstajajo razlogi za vaš pripor, vam lahko odvzamejo prostost, medtem ko sodišče preučuje možnost pripora. V razdelku [Pripor \(3\)](#) je razloženo, iz katerih razlogov vas lahko priprejo. Prostost vam lahko odvzamejo tudi, kadar pogoji za pripor niso v celoti izpolnjeni, vendar obstajajo upravičeni razlogi za sum, da ste storili kaznivo dejanje, in je zato zelo pomembno, da vas do nadaljevanja preiskave priprejo.

Kdo izda nalog za prijetje?

O vašem prijetju odloča tožilec. Iz naloga za prijetje mora biti jasno razvidno, katerega kaznivega dejanja ste osumljeni in zakaj vam je bila odvzeta prostost. Če tožilec ne prekliče naloga za prijetje, mora okrožnemu sodišču najpozneje do dvanajste ure tretjega dne po izdaji naloga za prijetje predložiti zahtevek za vaš pripor. V nasprotnem primeru mora odrediti, da vas izpustijo na prostost. Okrožno sodišče mora nemudoma opraviti zaslišanje med pridržanjem, najpozneje štiri dni po vašem prijetju ali izvršitvi naloga za prijetje.

Kdo mi lahko odvzame prostost?

Če obstajajo razlogi za vaše prijetje, vam lahko policija v nujnih primerih odvzame prostost celo brez naloga za prijetje. Če vas ujamejo pri storitvi kaznivega dejanja, zaradi česar vas lahko obsodijo na zaporno kazen ali pa zaradi tega pobegnete s kraja kaznivega dejanja, vam lahko prostost odvzame kdor koli. Enako velja, če vas iščejo zaradi kaznivega dejanja. Oseba, ki vam odvzame prostost, pa vas mora čim prej izročiti policistu.

Ali se lahko posvetujem z odvetnikom?

Če vam je bila odvzeta prostost, imate pravico zahtevati, da vam dodelijo zagovornika po uradni dolžnosti. To bo na zahtevo tožilca storilo okrožno sodišče.

Kaj se bo zgodilo, medtem ko sem pridržan?

Medtem ko ste pridržani, vas ima policija pravico nadalje zaslišati. Veljajo enaka pravila kot pri prejšnjih zaslišanjih.

Kakšne so moje pravice, medtem ko sem pridržan?

Medtem ko ste pridržani, lahko tožilec odloči, da vam ne bo dovoljeno stopiti v stik s komer koli. Če potrebujete zdravnika ali želite stopiti v stik s svojim veleposlaništvom ali konzulatom, mora policija pri tem prevzeti vlogo posrednika. Lahko se obrnete tudi na svojega odvetnika in se z njim sestanete brez navzočnosti drugih. Med pridržanjem boste običajno pridržani v policijski celici.

Pripor (3)

Kdaj se lahko zahteva moj pripor?

Če obstajajo zadostni razlogi za sum, da ste storili kaznivo dejanje, za katero je zagrožena zaporna kazen najmanj enega leta, se lahko zahteva vaš pripor. Obstajati pa mora tudi nevarnost, da boste:

pobegnili, se izogibali glavni obravnavi ali prestajanju kazni ali

na prostosti uničili dokaze ali kako drugače ovirali preiskavo zadeve ali nadaljevali kazniva dejanja.

Če je najmilejša kazen za storjeno kaznivo dejanje dveletna zaporna kazen, boste običajno priprti, razen če ni nobenih razlogov za pripor.

Ne glede na to, za kako hudo kaznivo dejanje gre, lahko sodišče odredi vaš pripor, če niste znani in zavračate predložitev imena in naslova ali če obstaja utemeljen sum, da ste predložili napačne podatke. Priprejo vas lahko tudi, če nimate prebivališča na Švedskem in obstaja nevarnost, da se boste z odhodom iz države izognili glavni obravnavi ali prestajanju kazni.

V nekaterih primerih ste lahko priprti tudi samo iz „upravičenih razlogov“, na podlagi katerih ste osumljeni storitve kaznivega dejanja. To so manj tehtni razlogi za sum od „zadostnih razlogov“.

Če upravičeno menite, da bo kazen le denarna kazen, vas ne morejo pripreti.

Ali se lahko zaradi katere koli od mojih osebnih okoliščin zgodi, da ne bom priprt?

Sodišče bo moralo pretehtati potrebo po priporu in kaj to pomeni za vas. Če bi bile posledice pripora za vas preveč obremenjujoče ali škodljive, morda ne boste priprti. To vprašanje lahko postane na primer pomembno, če je preiskava zelo dolgotrajna.

Kaj velja, če sem mlajši od 18 let?

Za mlade v starosti od 15 do 18 let veljajo posebna pravila. V skladu s temi pravili se za njihov pripor zahteva več. Kaznivo dejanje mora biti zelo hudo ali pa morajo obstajati drugi zelo pomembni razlogi za njihov pripor.

Ali imam na zaslišanju med priporom pravico do pogovora z odvetnikom in tolmača?

Na zaslišanju med priporom boste na okrožnem sodišču navzoči skupaj s svojim zagovornikom po uradni dolžnosti, ki bo odvetnik. Če je bil zahtevan vaš pripor, ste vedno upravičeni do zagovornika po uradni dolžnosti. Če potrebujete tolmača, bo tudi ta navzoč na zaslišanju in bo tolmačil vse, kar bo povedano.

Kaj se bo zgodilo na zaslišanju med pridržanjem?

Tožilec bo na zaslišanju povedal, česa ste osumljeni. Imeli boste tudi možnost, da spregovorite v svojo obrambo. Tožilec, vaš odvetnik in sodnik vam imajo pravico postavljati vprašanja. Vendar se sami odločite, ali želite odgovarjati na vprašanja ali ne. Običajno na zaslišanju med pridržanjem ne zaslišijo niti žrtve kaznivega dejanja niti prič. Lahko pa preberejo, kar ste izjavili, ko vas je zaslišala policija. Tožilec lahko opiše tudi rezultate forenzičnih preiskav ali zdravniškega pregleda.

Pripomi nalog

Okrožno sodišče bo po postopku odločilo, ali vas je treba pripreti ali ne. Nato bo svojo odločitev sporočilo v vaši navzočnosti. Če ne boste priprti, imate pravico takoj oditi. Če boste priprti, bo sodišče hkrati določilo zadnji datum, do katerega mora tožilec začeti postopek. Okrožno sodišče bo po navadi odločilo, da se mora kazenski pregon začeti v dveh tednih po izdaji pripornega naloga. Do glavne obravnave, ki bo potekala na okrožnem sodišču, boste priprti.

Kaj se bo zgodilo, če se preiskava ne konča do datuma, ki ga je določilo okrožno sodišče?

Če ste po poteku roka, ki ga je okrožno sodišče določilo za začetek postopka, še vedno osumljenec in preiskava še ni bila končana, lahko tožilec zahteva več časa za začetek kazenskega pregona. Morda bo potrebno novo zaslišanje zaradi preučitve, ali morate ostati v priporu. Ta nova zaslišanja pogosto potekajo prek videokonference, kar pomeni, da lahko ob navzočnosti vašega odvetnika sodelujete iz pripora, tožilec sodeluje iz svoje pisarne, sodnik pa sedi v sodni dvorani okrožnega sodišča.

Kaj se bo zgodilo, če me priprejo zaradi manj tehtnih razlogov za sum?

Če ste priprti kot osumljenec kaznivega dejanja na podlagi „upravičenih razlogov“, mora tožilec v enem tednu predložiti dodatne dokaze zoper vas, s katerimi okrepi sum, dokler ta ni dovolj utemeljen, da postane „zadosten razlog“. V nasprotnem primeru vas morajo izpustiti na prostost.

Kaj se bo zgodilo, če je bil zoper mene izdan evropski nalog za prijetje?

Če je bil v drugi državi članici izdan **evropski nalog za prijetje**, lahko ta zahtevek preuči sodišče v državi, kjer se nahajate. Nato bo sodišče odločilo, ali vas je treba izročiti državi, ki ga je zahtevala. Imate tudi pravico do odvetnika, na teh zaslišanjih pa vam pripada tudi tolmač. Tožilec lahko pred začetkom teh zaslišanj odloči, da vas je treba prijeti, sodišče pa, da vas je treba pripreti, dokler ni mogoča izročitev. Sodišče ne bo presojalo o vaši krivdi, temveč bo le preučilo, ali so izpolnjene formalne zahteve za izročitev.

Kako je lahko omejena moja pravica do stikov z drugimi osebami?

Ko okrožno sodišče odloči o vašem priporu, bo odločilo tudi o tem, ali ima tožilec pravico omejiti vaše stike z zunanjim svetom, to je branje časopisov in gledanje televizije, ter stike s prijatelji in družino. Enako velja za vaše možnosti druženja z drugimi priprtimi osebami. O obsegu teh omejitev odloča tožilec. Imate pa pravico, da se kadar koli obrnete na svojega odvetnika ali veleposlaništvo.

Ali imam pravico pošiljati in prejemati pošto?

Pravico imate pisati pisma komur koli želite, vendar bo tožilec prebral vso pošto, ki jo pošljete ali prejmete. Če pismo vsebuje kar koli v povezavi z domnevnim kaznivim dejanjem, ne bo poslano prejemniku ali pa bodo ti deli besedila onemogočeni za branje. Vašega dopisovanja z odvetnikom ne bo bral nihče drug, ne glede na to, kakšna je vsebina dopisov.

Ali se lahko pritožim zoper izdajo pripornega naloga?

Če se ne strinjate s priporom, se lahko pri pritožbenem sodišču pritožite zoper izdajo pripornega naloga. Pritožbeno sodišče bo preučilo dokumentacijo okrožnega sodišča, ne da bi opravilo zaslišanje, in odločilo, ali morate ostati v priporu ali ne. Možno je, da se odločitev pritožbenega sodišča predloži v preučitev vrhovnemu sodišču, vendar so za to potrebni posebni razlogi.

Ali se lahko zgodi nekaj, zaradi česar bom izpuščen?

Če ni več razlogov za vaš pripor, mora tožilec odrediti prenehanje pripora. To se lahko zgodi, ker so dokazi zoper vas oslabei ali ker ni več posebnega razloga za vaš pripor, na primer razloga, da bi ovirali preiskavo. Če se sodišče na novem zaslišanju med priporom odloči, da ni več razlogov za vaš pripor, mora odrediti, da vas takoj izpustijo na prostost.

Ali sem lahko izpuščen na prostost ob plačilu varščine?

Na Švedskem izpustitev ob plačilu varščine ni mogoča.

Nadaljevanje policijske preiskave (4)

Ali bo policija predložila le obremenilne dokaze?

Policija mora pri izvajanju preiskave pridobiti dokaze, ki so za vas ugodni, in obremenilne dokaze. Če želite, da policija zasliši določene posameznike, se pred vložitvijo zahtevka najprej posvetujte z odvetnikom.

Ali ima policija pravico do izvajanja preiskav, odvzema vzorcev DNK, prstnih odtisov itd.?

Policija lahko na podlagi naloga, ki ga izda tožilec, preišče vaš dom, delovno mesto, avtomobil ali kateri koli drug kraj, ki je pomemben za preiskavo. To velja le, če ste osumljeni kaznivega dejanja, zaradi katerega ste lahko obsojeni na zaporno kazen. Možni so tudi nalogi za telesno preiskavo, fizični pregled in odvzem vzorcev DNK. V nekaterih primerih bo za pregled morda potreben zdravnik, da ugotovi, ali imate na telesu kakršne koli poškodbe in je te poškodbe mogoče povezati s kaznivim dejanjem, ki ste ga osumljeni. Če vam je odvzeta prostost ali ste v priporu, vam morajo odvzeti tudi prstne odtise in vas fotografirati.

Ali imam pravico, da preučim dokumentacijo o policijski preiskavi?

Policija bo med nadaljevanjem preiskave zbrala gradivo, na podlagi katerega bo tožilec odločil, ali bo zoper vas uveden sodni postopek ali ne. Preden tožilec sprejme to odločitev, imate pravico preučiti celotno dokumentacijo o preiskavi ob podpori tolmača ali prevajalca. Po navadi ni dovolj časa za prevod celotne dokumentacije o preiskavi v vaš jezik, imate pa pravico, da se seznanite z vsebino te dokumentacije, ki vam jo bo prebral tolmač. Dokumentacijo o preiskavi ima pravico preučiti tudi vaš odvetnik.

Kaj se bo zgodilo, če se sumi med preiskavo spremenijo?

Sumi, ki vas bremenijo, se lahko med preiskavo spremenijo. To pomeni, da se lahko dodajo novi sumi kaznivega dejanja, za druge pa se lahko izkaže, da so neutemeljeni ali da jih je težko dokazati. Poleg tega lahko pride do sprememb glede kaznivega dejanja, ki ste ga osumljeni. Policija vas mora obvestiti o vsaki taki spremembi sumov.

Priprava zadeve na strani obrambe (5)

Ali imam pravico do dodatnih zahtev med policijsko preiskavo?

Vi in vaš odvetnik imate pravico zahtevati, da policija v preiskavo vključi dodatna gradiva, za katera menite, da so pomembna. To se nanaša na zaslišanje različnih oseb in pisne informacije ali preiskave izvedencev.

Zelo pomembno je, da skrbno pregledate celotno dokumentacijo o preiskavi, tako da bo gradivo, predloženo tožilcu kot podlaga za odločitev, čim bolj celovito. Čeprav je preiskavo mogoče dopolniti tudi po začetku kazenskega pregona, je za vas bolj ugodno, če boste dosegli, da bo tožilec končal preiskavo, in se tako izognili kazenskemu pregonu.

Ali lahko moj odvetnik opravi samostojno preiskavo?

Tudi vi in vaš odvetnik imata pravico opraviti samostojne preiskave. Vendar je težava v tem, da je čas za te preiskave običajno omejen, zlasti če ste v priporu. Poleg tega bo vaš odvetnik od sodišča na splošno težko prejel plačilo za samostojne preiskave. Vendar ni nobenih zakonskih ovir za izvajanje samostojnih preiskav.

Kazenski pregon (6)

V kakšnih okoliščinah lahko tožilec začne kazenski pregon?

Če tožilec meni, da boste lahko obsojeni, ima pravico začeti kazenski pregon zoper vas. Pri okrožnem sodišču vložijo vlogo za sodni poziv, v katerem je navedeno, katerega kaznivega dejanja ste osumljeni, zakaj ste osumljeni storitve kaznivega dejanja in katere dokaze predlaga tožilec.

Kdaj je treba začeti kazenski pregon?

Če ste priprti, mora tožilec začeti kazenski pregon v roku, ki ga določi sodišče. V nasprotnem primeru bo sodišče preklicalo priporni nalog.

Če niste priprti, mora tožilec začeti kazenski pregon, preden kaznivo dejanje zastara. Kaznivo dejanje zastara v dveh letih ali več. Hujše kot je kaznivo dejanje, daljši je rok zastaranja. Za kazenski pregon nekaterih zelo hudih kaznivih dejanj, kot je umor, ni zastaralnega roka.

Kdaj bo zadeva obravnavana na okrožnem sodišču?

Ko se začne kazenski pregon, bo okrožno sodišče vas in druge, ki jih je treba zaslišati, pozvalo na obravnavo. Če ste priprti, bo obravnava sklicana čim prej, vendar najpozneje dva tedna po datumu začetka kazenskega pregona.

Za mlajše od 18 let veljajo posebni roki. Glavna obravnava je običajno v dveh tednih po začetku kazenskega pregona.

Ali je na voljo alternativna možnost namesto kazenskega pregona?

Če kaznivo dejanje ni prehudo in ste priznali krivdo, se vam lahko namesto kazenskega pregona odredi plačilo denarne kazni. Tožilec bo izdal nalog in določil znesek denarne kazni, ki jo morate plačati. Če priznate krivdo in plačate denarno kazen, ne bo sodne obravnave. Zoper odredbo o plačilu se tako ne morete pritožiti. V kazenski evidenci bo zabeleženo, da ste sprejeli odredbo o plačilu denarne kazni.

Sorodne povezave

[Švedska sodišča](#)

[Švedsko državno tožilstvo](#)

Zadnja posodobitev: 12/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[sv\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

3 – Moje pravice med glavno obravnavo

Kje bo potekala glavna obravnava in kdo je lahko navzoč?

Glavna obravnava bo običajno potekala na okrožnem sodišču, pristojnem na območju, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje. Obravnava bo javna, razen v nekaterih primerih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, v primerih mladih osumljencev in v primeru kaznivih dejanj zoper državno varnost. Glavna obravnava lahko v celoti ali po delih poteka za zaprtimi vrati tudi v nekaterih drugih primerih. Vsakogar, ki prekine glavno obravnavo ali vpliva na priče, je mogoče odstraniti iz sodne dvorane.

Kdo bo odločal o zadevi?

Sodišče običajno sestavljajo predsedujoči sodnik, ki je pravnik, in trije sodniki porotniki. Sodniki porotniki niso usposobljeni sodniki, temveč jih imenuje občinski izvršilni organ na območju okrožnega sodišča. Poleg njih je navzoč tudi zapisnikar s sodišča. Uradniki okrožnega sodišča sedijo za eno mizo, tožilec za drugo, vi in vaš zagovornik pa za tretjo. Priče, če obstajajo, sedijo za ločeno mizo.

Kaj se bo zgodilo, če se med glavno obravnavo pojavijo nove informacije?

Če se med glavno obravnavo pojavijo nove okoliščine, lahko tožilec spremeni obtožnico. Če ste nekatere obtožbe priznali, lahko to pomeni, da tožilcu glede teh obtožb ne bo treba predložiti tako podrobnih dokazov zoper vas. Vendar se s tožilcem ne morete pogajati o milejši kazni na podlagi priznanja krivde.

Ali moram biti navzoč na glavni obravnavi?

V primeru manj hudih kaznivih dejanj, ki ste jih priznali, se lahko o zadevi odloči brez vaše navzočnosti. Na splošno pa velja, da morate biti navzoči. Če se obravnave ne udeležite, vam sodišče lahko naloži plačilo pogojne denarne kazni ali odredi, da vas mora odvesti policija. Pogojna denarna kazen je vnaprej določen denarni znesek, ki ga morate plačati.

Ali lahko imam tolmača?

Če ne razumete švedskega jezika, ste upravičeni do tolmača, ki bo prevedel vse, kar bo povedano na glavni obravnavi. V tem primeru je pomembno, da okrožno sodišče dovolj zgodaj pred glavno obravnavo obvestite, da potrebujete tolmača. Po navadi bo tolmač navzoč v sodni dvorani, možno pa je tudi tolmačenje po telefonu.

Ali lahko imam odvetnika in ali ga moram imeti?

Odvetnika ni obvezno imenovati in pravico imate, da se zagovarjate sami. Če ste upravičeni do zagovornika po uradni dolžnosti in njegovemu imenovanju ne nasprotujete, vam bo sodišče dodelilo odvetnika, ki bo vaš zagovornik po uradni dolžnosti. Če želite točno določenega odvetnika, morate sodišče o tem predhodno obvestiti. Če s svojim odvetnikom niste zadovoljni, je mogoče v nekaterih okoliščinah zagovornika po uradni dolžnosti zamenjati.

Ali lahko med glavno obravnavo spregovorim in kaj se bo zgodilo, če ne bom?

Obtoženec ima vedno pravico spregovoriti med glavno obravnavo. Po drugi strani pa k temu niste zavezani. Od vsakega primera posebej je odvisno, ali je bolje spregovoriti ali molčati. Obtoženec ne priseže in tudi ni zavezan govoriti resnice. Če tožilec ali sodišče ugotovi, da ne govorite resnice, lahko to vpliva na verodostojnost vsega, kar ste povedali.

Kaj se bo zgodilo z dokazi?

Preden se začne obravnava, imate pravico preučiti dokaze tožilstva. Priče, ki bodo zaslišane na glavni obravnavi, morajo biti zaslišane tudi med preiskavo kaznivega dejanja, njihove izjave pa morajo biti v celoti navedene v policijski preiskavi. Pravico imate, da prek svojega odvetnika postavljate vprašanja pričam tožilstva in izpodbijate podatke, ki jih predložijo.

Če želite predložiti svoje dokaze, imate to pravico storiti. To velja za priče, dokumente itd. Policija mora med preiskovanjem kaznivega dejanja zaslišati tudi vaše priče. Če prej še niso bile zaslišane, lahko tožilec zahteva, da jih najprej zasliši policija, kar pomeni, da bo obravnava morda odložena in zato preložena na drug dan. Vaš odvetnik bo začel z zaslišanjem vaših prič, pričam pa lahko vprašanja postavljata tudi tožilec in sodišče.

Sodišče lahko zavrne dokaze, ki za zadevo niso pomembni. Dokazi o tem, da ste oseba, ki je vredna zaupanja, ali drugi dokazi o vašem značaju po navadi nimajo nobene dokazne vrednosti ali pa je ta zelo majhna.

Kako se začne glavna obravnava?

Glavna obravnava se začne tako, da tožilec prebere obtožbe, na podlagi katerih trdi, da ste krivi. Potem bo odvetnik žrtve predložil morebitni odškodninski zahtevek. Vaš odvetnik bo sodišče obvestil, ali priznavate krivdo za kaznivo dejanje, ki ste ga obtoženi, ali ne in kakšen je vaš odziv na odškodninski zahtevek.

Potem bo tožilec podrobneje spregovoril o tem, kaj se je po njegovem mnenju zgodilo, in preučil morebitne pisne dokaze. Sledila bosta predstavitev mnenja vašega odvetnika o tem, kaj se je zgodilo, in preučitev pisnih dokazov.

Kako bom zaslišan in kako bo zaslišana žrtev kaznivega dejanja?

Če je žrtev (oškodovanec) navzoča, bo zaslišana. Zaslihanje bo začel tožilec, žrtvi pa lahko vprašanja postavljajo njen in vaš odvetnik ter sodišče. Ko se zaslihanje žrtve konča, ste na vrsti vi. Če želite, imate pravico, da spregovorite, preden vam začne postavljati vprašanja tožilec. Vprašanja vam lahko postavljajo tudi vaš odvetnik, odvetnik žrtve in sodišče.

Kako bodo zaslišane priče?

Potem ko bo vaše zaslihanje končano, bo čas za zaslihanje prič. Najprej bodo zaslišane priče tožilstva, potem pa še vaše priče. Pričam lahko postavljajo vprašanja tožilec, odvetnika in sodišče. Celotno zaslihanje – žrtve, vas in prič – bo zvočno in slikovno posneto.

Preučitev mojih osebnih okoliščin

Po preučitvi dokazov bodo preučene vaše osebne okoliščine. To zajema preučitev vaših financ, stanovanjskega vprašanja, družinskih okoliščin, kakršnih koli težav z zlorabo snovi ter preučitev prejšnjih obsodb na Švedskem in v drugih državah. Namen tega je preučiti, kakšna kazen je v vašem primeru za vas najbolj primerna v mejah možnega.

Kako se konča glavna obravnava?

Glavna obravnava se konča s sklepnimi govori tožilca, žrtve ali njenega odvetnika in nazadnje vašega odvetnika. Tožilec in odvetnika utemeljijo, kako bi moralo sodišče odločiti v zadevi in kakšna kazen bi vam morala biti naložena, če boste obsojeni.

Kdaj in kako bom seznanjen z odločitvijo sodišča?

Sodišče lahko po kratkem posvetovanju izreče sodbo isti dan ali pa jo napove čez približno en teden. Sodba je „izrečena“, ko sodišče prebere povzetek sodbe v vaši navzočnosti. Če je sodba izrečena drug dan, ki ni dan zaslišanja, vaša navzočnost ni potrebna, saj bodo sodbo poslali vam in vašemu odvetniku. Sodba bo vedno pisna.

Katere so možne sankcije?

Zaporna kazen – najmanj 14 dni in največ 18 let ali dosmrtna. Zaporno kazen, daljšo od šestih mesecev, je treba prestat v zavodu. Krajše zaporne kazni je pod določenimi pogoji mogoče prestajati z elektronskimi zapestnicami.

Varstveno nadzorstvo – spremljanje za določeno obdobje, običajno enega leta, ki mu sledi dveletna preizkusna doba. Možna je kombinacija z denarno kaznijo, zaporno kaznijo največ treh mesecev, družbeno koristnim delom in/ali zdravljenjem zaradi zlorabe snovi ali bolezni.

Pogojna obsodba – preizkusna doba za manj kot dve leti. Pogojna obsodba je običajno v kombinaciji z denarno kaznijo ali družbeno koristnim delom.

Denarna kazen – v obliki določenega denarnega zneska ali v povezavi s sredstvi za preživetje; odvisno od teže kaznivega dejanja in vašega dnevnega dohodka. Najnižja denarna kazen v obliki določenega denarnega zneska je 200 švedskih kron (približno 20 EUR), najnižja denarna kazen v povezavi s sredstvi za preživetje pa je 30 dnevnih kazni po 50 švedskih kron (približno 150 EUR).

Družbeno koristno delo – v kombinaciji z varstvenim nadzorstvom ali pogojno obsodbo. To pomeni določeno število ur, med 40 in 240, neplačanega dela v vašem prostem času.

Posebna oskrba – tistim, ki zlorablajo snovi, je mogoče ob izreku kazni odrediti zdravljenje zaradi zlorabe snovi, vsakogar, ki ima hude motnje v duševnem razvoju, pa je mogoče napotiti na forenzično psihiatrično zdravljenje.

Za mlade so lahko primerne tudi druge sankcije: mladinsko delo in oskrba za mladoletnike.

Zadnja posodobitev: 12/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

4 – Moje pravice po izdaji sodbe sodišča

Ali se lahko pritožim zoper sodbo okrožnega sodišča?

Tožilec in obsojenec se lahko pritožita zoper sodbo okrožnega sodišča. Vendar veljajo izjeme, če je kazen le plačilo denarne kazni ali če ste bili, z vidika tožilca, oproščeni manjših kaznivih dejanj. V teh primerih je potrebno posebno dovoljenje, da pritožbeno sodišče preuči pritožbo.

Kakšne spremembe sodbe okrožnega sodišča lahko zahtevam?

Lahko se pritožite in zahtevate oprostitev ali milejšo kazen. Ni vam treba podrobno razlagati, zakaj vlagate pritožbo, vendar vam to lahko včasih koristi.

Kaj bo zgodilo z dokazi z okrožnega sodišča?

Ko vložite pritožbo, morate navesti, za katere dokaze želite, da jih preuči pritožbeno sodišče. Pritožbenemu sodišču lahko predložite tudi nove dokaze. Predvajan bo zvočni in slikovni posnetek zaslišanja posameznikov na okrožnem sodišču. Velja splošno pravilo, da te osebe zaradi tega ne bodo ponovno zaslišane na pritožbenem sodišču. Enako velja tudi za vaše zaslišanje. Na pritožbenem sodišču se lahko dodatna vprašanja postavijo le v izjemnih primerih.

Kdaj je rok za pritožbo?

Pritožbo je treba vložiti v treh tednih po datumu sodbe okrožnega sodišča. Če ste se pritožili v tem roku, ima tožilec na voljo en teden, da odloči, ali se tudi sam želi pritožiti.

Kdaj bo obravnavana pritožba?

Če ste ob vložitvi pritožbe pripti, mora pritožbeno sodišče začeti obravnavo v osmih tednih po datumu sodbe okrožnega sodišča. V nasprotnem primeru lahko pričakujete, da bo obravnava na pritožbenem sodišču v treh do dvanajstih mesecih.

Kaj se bo dogajalo na pritožbeni obravnavi?

Glavna obravnava na pritožbenem sodišču poteka podobno kot na okrožnem sodišču. Glavna razlika je v tem, da vi in drugi, ki so že bili zaslišani, ne boste ponovno zaslišani in bo namesto tega predvajan zvočni in slikovni posnetek z okrožnega sodišča.

Ali mi lahko pritožbeno sodišče izreče strožjo kazen?

Če se pritožite le vi, vam pritožbeno sodišče ne more izreči strožje kazni od okrožnega sodišča. Če se je pritožil tudi tožilec, je lahko kazen pritožbenega sodišča milejša ali strožja.

Kaj se bo zgodilo, če pritožbi na pritožbenem sodišču ne bo ugodeno?

Če pritožbi na pritožbenem sodišču ne bo ugodeno, se lahko pritožite na vrhovno sodišče. Vendar je za to, da bo vrhovno sodišče preučilo vašo zadevo, potrebno dovoljenje za pritožbo, kar pomeni, da se zahtevajo posebni razlogi, da bo vaša zadeva obravnavana.

Ali sem upravičen do odškodnine, če bom oproščen?

Če ste oproščeni in zoper sodbo ni bila vložena pritožba, ste upravičeni do odškodnine za čas, ko ste bili pripti ali pridržani. Odškodnina vključuje izgubo dohodka in dejansko izgubo prostosti. Vaš zahtevke za odškodnino bo preučil urad ministra za pravosodje. Če vam ni bila odvzeta prostost, vam bodo povrnjeni samo stroški, ki ste jih imeli z dokazi itd.

Ali bo sodba kjer koli zabeležena?

Obsodba bo med drugim zabeležena v kazenski evidenci. Koliko časa bo ostala zabeležena, je odvisno od izrečene kazni. Če ste bili oproščeni, bo zapis izbrisan. Sami ne morete vplivati na evidenco. Dostopna je vam in nekaterim organom pravosodnega sistema na Švedskem in v drugih državah članicah.

Kdaj postane obsodba pravnomočna?

Obsodba postane pravnomočna, ko poteče rok za pritožbo ali ko o zadevi odloči vrhovno sodišče, tako da ne dovoli pritožbe ali izreče svojo sodbo. Obstajajo tudi nekatere možnosti, da se sodba sprejme, preden poteče rok za pritožbo, in se zato začne prestajanje kazni.

Ali mi lahko po pravnomočnosti sodbe znova sodijo?

Potem ko vas je sodišče obsodilo za kaznivo dejanje, vam sodišče ne more znova soditi, razen če ne gre za zelo posebne okoliščine. To se zgodi približno enkrat letno. Na splošno to velja tudi za kazniva dejanja, za katera so vas kazensko preganjali v drugi državi članici.

Ali lahko kazen prestajam v domovini?

Morda boste lahko prestajali kazen v domovini, če tako želite. Za to morate zaprositi [Švedsko službo za zapor in pogojni odpust](#). V nasprotnem primeru boste kazen prestajali na Švedskem.

Sorodne povezave

[Urad ministra za pravosodje](#)

[Švedska služba za zapor in pogojni odpust](#)

Zadnja posodobitev: 12/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [sv](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

5 – Prekrški v cestnem prometu

Kakšna je običajna kazen za prekrške v cestnem prometu?

Če ste obtoženi storitve prekrška v cestnem prometu, je kazen običajno plačilo globe. Če vas je policija zaustavila na kraju prekrška in ste ga priznali, vam lahko naloži plačilo globe.

Kaj se bo zgodilo, če prekršek zanikam?

Če prekršek zanikate, bo policija po kazenski preiskavi zadevo predložila tožilcu, ki bo odločil, ali naj začne kazenski pregon. Če se uvede kazenski postopek, bo sodna obravnava potekala na okrožnem sodišču. V tem primeru običajno niste upravičeni do zagovornika po uradni dolžnosti. Po drugi strani pa lahko najamete odvetnika na lastne stroške in si zagotovite tolmača, če ne govorite lokalnega jezika.

Kaj se bo zgodilo v primeru hujših prekrškov v cestnem prometu?

Če ste osumljeni hujših prekrškov v cestnem prometu, na primer vožnje pod vplivom alkohola (več kot 100 miligramov na mililiter), vam bo običajno naložena najmanj enomesečna zaporna kazen. Če tožilec meni, da vam lahko dokaže krivdo, bo zadeva vedno predložena sodišču. V tem primeru ste upravičeni do zagovornika po uradni dolžnosti.

Sorodne povezave

[Švedska policija](#)

Zadnja posodobitev: 12/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.